

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci v Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Dvořáka a soudců JUDr. Petry Venclové, Ph.D., a JUDr. Aleše Korejtky ve věci

žalobce: **F. J.**
zastoupený advokátem Mgr. Markem Eichlerem
sídlem S. K. Neumann 2052, 407 47 Varnsdorf

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem nám. Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 6. 2023, č. j.: MV-80831-4/SO-2023,

takto:

- I. Rozhodnutí Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců ze dne 8. 6. 2023, č. j.: MV-80831-4/SO-2023, se **ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žalovaná je povinna žalobci nahradit náklady řízení ve výši 6 800 Kč k rukám právního zástupce Mgr. Marka Eichlera, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se včas podanou žalobou domáhá v záhlaví tohoto rozsudku označeného rozhodnutí žalované, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán I. stupně“) ze dne 17. 2. 2023, č. j. OAM-17446-28/PP-2021, kterým byla podle § 87e odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, v platném znění (dále jen jako „zákon o pobytu cizinců“), zamítnuta žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie na území České republiky, neboť žalobce se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, když účelově uzavřel manželství. Svou žalobu odůvodnil následujícím způsobem.

2. Žalobce v první řadě vytýká žalované, že porušila zásadním způsobem své povinnosti odvolacího orgánu, její rozhodnutí odporuje požadavkům na odůvodnění rozhodnutí správních orgánů obsažených v § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále jen jako „s.ř.“). Správní orgány obou stupňů rovněž nedostatečně zjistily skutečný stav věci a postupovaly tedy v rozporu s § 3 s.ř. Žalovaná též porušila § 4 odst. 1 s.ř., podle kterého je veřejná správa službou veřejnosti, tudíž každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost dotčeným osobám podle možností vycházet vstříc, což jednoznačně správní orgány nerespektovaly. V neposlední řadě žalovaný správní orgán porušil § 2 s.ř. a § 87e odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců a § 174a zákona o pobytu cizinců. Primární nepřezkoumatelnost spatřuje žalobce v nedostatečném vypořádání se s námitkami žalobce ohledně účelovosti uzavřeného manželství žalobce. Staví-li správní orgán své rozhodnutí na závěrech o účelovosti manželství žalobce, je to právě správní orgán, který je povinen údajnou účelovost prokázat. Navíc jediný kompetentní orgán k prokázání účelovosti manželství je kriminální police v rámci prokázání o spáchání trestného činu napomáhání k neoprávněnému pobytu. Ani k jednomu uvedenému však nedošlo, k čemuž žalobce odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, č.j. 51 A 87/2022 – 90. Správní orgány při hodnocení tvrzené účelovosti manželství zcela pominuly skutečnosti dokazující, že manželství není účelové, především ignorovaly kladně provedenou pobytovou kontrolu ze dne 23. 1. 2022, ve výsleších manželů shodně uvedené informace a jejich týdenním režimu soužití, jejich seznámení, minulosti každého z manželů, znalosti rodiny druhého i společného podílení se na domácnosti včetně vaření a financí (viz str. 7 žaloby). Dle názoru žalobce tak bylo dostatečně prokázána vzájemná znalost manželů, která vylučuje závěry o účelovosti manželství. Navíc nelze opominout, že v rámci řízení o vyhoštění žalobce byla zkoumána fakticita manželství žalobce, účelovost manželství zjištěna nebyla, což také vedlo ke zrušení rozhodnutí o správním vyhoštění žalobce.
3. Závěrem žaloby žalobce zpochybňuje závěry správních orgánů o přiměřenosti dopadu rozhodnutí do soukromého a rodinného života žalobce, neboť žalobce žije v ČR se svojí manželkou, která je občankou ČR, plánují spolu žít v ČR, milují se a jediným jejich přáním je žít zde. Manžel o svou manželku pečuje, jelikož ta na tom není zdravotně dobře. Přes týden žalobce sice žije v Praze, ale víkendy tráví spolu, žalobce zná velkou část manželčiny rodiny, s jejím synem má velmi dobrý vztah. Věkový rozdíl mezi manželi pak již v dnešní době není nic neobvyklého. Žalobce může žít se svou manželkou pouze na území ČR, jelikož není v dobrém zdravotním stavu a bojí se létání. Zamítnutím žaloby by tak došlo fakticky k rozdělení manželů, což by jistě způsobilo nepřiměřený zásah rozhodnutí do života žalobce.
4. Vzhledem ke všemu výše uvedenému žalobce navrhl, aby zdejší soud žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Pro případ úspěchu ve věci, uplatnil žalobce nárok na náhradu nákladů řízení.
5. Žalovaný ve svém vyjádření setrval na svých závěrech v žalovaném rozhodnutí, jelikož v době jeho rozhodování vycházel z aktuálních informací. Navrhl, aby zdejší soud žalobu zamítl.
6. Krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen jako „s.ř.s.“), přičemž dospěl k následujícím skutkovým a právním závěrům.

7. Ze správního spisu vyplývá a mezi stranami ani není sporné, že dne 25. 10. 2021 podal žalobce u správního orgánu I. stupně žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie na území České republiky podle § 87b zákona o pobytu cizinců, přičemž k žádosti žalobce doložil úřední tiskopis žádosti, vlastní fotografie, cestovní doklad č. X, cestovní průkaz totožnosti č. X, smlouvu o nájmu bytu ze dne 18. 9. 2018, na adrese X, doklad o zajištění ubytování ze dne 20. 10. 2021, na adrese X, s platností na dobu bez omezení, náhradní průkaz pojištěnce VZP, s platností do 4. 12. 2021, občanský průkaz č. X, vystavený na jméno R. N., nar. X, státní příslušnosti Česká republika (dále jen „manželka“), oddací list ze dne X, vystavený matričním úřadem X, dokládající uzavření manželství žalobce a paní X dne X. V rámci řízení o uvedené žádosti žalobce bylo do spisu zařazeno sdělení Policie České republiky, Přijímacího střediska cizinců Zastávka ze dne 23. 1. 2021, ve věci správního vyhoštění žalobce z území členských států Evropské unie, rozhodnutí Ředitelství služby cizinecké policie č. j. CPR-2018-20/ČJ-2019-931200-SV ze dne 9. 3. 2019, z něhož je zřejmé, že žalobce bylo dne 24. 4. 2019 pravomocně uloženo správní vyhoštění na dobu jednoho roku. Důvodem byla skutečnost, že se žalobce zdržoval na území České republiky bez cestovního dokladu a bez víza, ačkoli k tomu nebyl oprávněn, avšak dne 16. 5. 2022 správní orgán I. stupně založil do spisu rozhodnutí č. j. CPR-8783-7/ČJ-2022-930310-V249 ze dne 22. 4. 2022, kterým se vydává nové rozhodnutí, kterým se ruší platnost rozhodnutí o správním vyhoštění. Správní orgán při svém rozhodování vycházel též z výsledků pobytových kontrol na adrese bydliště žalobce ze dne 23. 1. 2022, 25. 1. 2022 a 21. 6. 2022, přičemž na adrese byl zastižen pouze dne 25. 1. 2022. Dne 11. 11. 2022 byl proveden pohovor s žalobcem a manželkou žalobce (viz protokoly č. j. OAM-17446-24/PP-2021, č. j. OAM-17446-23/PP-2021).
8. Správní orgán posoudil všechny výše uvedené listiny a zjištěné skutečnosti a dospěl k závěru, že je na místě zamítnout žádost žalobce o vydání povolení k přechodnému pobytu rodinného příslušníka občana Evropské unie na území České republiky, neboť žalobce se dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, když účelově uzavřel manželství. K tomuto závěru dospěl správní orgán především na základě skutečnosti, že se odpovědi manželů při pohovoru zásadně lišily v důležitých oblastech soužití, z čehož bylo vyvozeno, že manželství žalobce není faktické, je pouze formální. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce odvolání, ve kterém uvedl v jádru totožné námitky, jaké uvádí v žalobě. Žalovaný však odvolací argumentaci žalobce neuznal, ztotožnil se se závěry správního orgánu I. stupně a odvolání žalobce zamítnul. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce již výše popsanou žalobu.
9. Podle § 87b odst. 1 zákona o pobytu cizinců rodinný příslušník občana Evropské unie, který sám není občanem Evropské unie a doprovází občana Evropské unie na území nebo následuje občana Evropské unie, který na území pobývá, je povinen požádat ministerstvo o vydání povolení k přechodnému pobytu, pokud hodlá na území pobývat přechodně po dobu delší než 3 měsíce.
10. Podle § 87e odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců Ministerstvo žádost o vydání povolení k přechodnému pobytu zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.
11. Výše citované ustanovení promítá do právního řádu České republiky úpravu obsaženou ve směrnici 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných

příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, o změně nařízení (EHS) č. 1612/68 a o zrušení směrnic 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS („směrnice o volném pohybu“), a to zejména článek 35 a recitál 28, dle nichž mohou členské státy přijmout potřebná opatření k odepření, pozastavení nebo odnětí jakéhokoliv práva přiznaného touto směrnicí v případě zneužití práv nebo podvodu, například účelových sňatků, přičemž veškerá taková opatření musí být přiměřená a spojená s procesními zárukami stanovenými v uvedené směrnici.

12. Pojem „*účelového sňatku*“ je definován čl. 16 odst. 2 písm. b) směrnice Rady 2003/86/ES ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny, dle kterého se jedná o sňatek uzavřený pouze za tím účelem, aby dotyčná osoba mohla vstoupit na území členského státu nebo na něm pobývat.

Správní orgány i soudy při posuzování účelovosti sňatku vycházejí mj. ze sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat na území členských států ze dne 2. 7. 2009 [KOM(2009) 313], obsahujícího dva soubory indikativních kritérií poukazující na to, že zneužití práva uzavřením účelového sňatku je v daném případě spíše nepravděpodobné, nebo naopak spíše pravděpodobné (viz rozsudky NSS z 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015–40, body 51 až 53, z 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018–39, bod 16, či z 19. 10. 2022, č. j. 6 Azs 389/2021–40, bod 10 a judikatura tam uvedená).

13. Sdělením Evropskému parlamentu a Radě ze dne 2. 7. 2009, o pokynech pro lepší provádění a uplatňování směrnice 2004/38/ES o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států, KOM(2009) 313, Komise zformulovala doporučení členským státům pro správnou aplikaci migrační směrnice. V otázce účelových manželství prvně odkázala na bod 28 odůvodnění migrační směrnice, podle něhož odpovídají takovým manželstvím sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok; obdobné závěry přitom platí i pro jiné formy vztahů. Komise v uvedeném sdělení dále demonstrativně vymezila určité indikátory, které zpochybňují hypotézu zneužití práva:

- manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím,
- pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu,
- pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu,
- pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností,
- manželství trvá dlouhou dobu.

14. Zároveň Komise v tomto dokumentu předestřela demonstrativně i soubor skutečností, které indikují možný úmysl zneužití práv přiznaných směrnicí výlučně za účelem obejít vnitrostátní právní předpisy upravující přistěhovalectví:

- pár se před svatbou nikdy nesetkal,

- pár se neshoduje, pokud jde o jejich osobní údaje, o okolnosti jejich prvního setkání nebo důležité osobní informace, které se jich týkají,
- pár nemá společný jazyk, kterému oba rozumí,
- důkaz o peněžní částce nebo daru, které byly předány, aby byl sňatek uzavřen (s výjimkou peněz nebo darů, které byly předány jako věno v kulturách, kde je to běžnou praxí),
- v minulosti jednoho nebo obou manželů existuje důkaz o předchozích účelových sňatcích nebo jiných formách zneužití a podvodu, jejichž účelem bylo nabytí práva pobytu,
- rozvoj rodinného života pouze poté, kdy byl přijat příkaz k vyhoštění,
- pár se rozvedl krátce potom, co státní dotyčný příslušník třetí země získal právo pobytu.

15. Jako inspirace mohou dále posloužit i jednotlivé faktory plynoucí z čl. 2 rezoluce Rady ze dne 4. 12. 1997, o opatřeních, která je třeba přijmout pro potírání účelových manželství (viz rozsudek NSS z 9. 12. 2015, č. j. 4 Azs 228/2015–40, bod 50, z 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018–39, bod 16, či z 8. 9. 2021, č. j. 5 Azs 56/2019–21, bod 16 a judikatura tam uvedená). Stejně tak mohou správní orgány i soudy vzít v potaz Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě nazvaného „*Pomáhat vnitrostátním orgánům v boji proti zneužívání práva na volný pohyb: Příručka pro řešení otázky údajných účelových sňatků mezi občany EU a státními příslušníky třetích zemí v kontextu práva EU o volném pohybu občanů EU*“ [ze dne 26. 9. 2014, COM(2014) 604 final] (srov. rozsudek NSS ze 14. 12. 2020, č. j. 3 Azs 380/2019-53, bod 15, či ze 13. 10. 2022, č. j. 6 Azs 325/2021–43, bod 15).

16. NSS již v minulosti uvedl, že správní orgány nemohou posouzení věci odvíjet pouze od kritérií vytyčených nezávaznými unijními akty, jež je třeba považovat spíše za podněty pro zahájení vyšetřování. Tato kritéria mají vést správní orgán k tomu, aby podnikl další kroky, které podezření na uzavření účelového sňatku potvrdí nebo vyvrátí, přičemž veškeré skutečnosti týkající se sporného vztahu musí být posouzeny komplexně, a to včetně těch, jež svědčí ve prospěch cizince. V odůvodnění rozhodnutí pak musí správní orgán vysvětlit, co vyvolalo pochybnosti o řádnosti manželství, jaké všechny skutečnosti během řízení zjistil a které z nich hovoří ve prospěch či neprospěch závěru, že se jedná o řádné manželství. Pouze podaří-li se mu jednoznačně prokázat, že výlučným účelem sňatku bylo získání výhodnějšího pobytového oprávnění a že manželé nemají a neměli v plánu vést společně manželský život, je možné uvažovat o účelovém manželství (rozsudek NSS z 26. 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018–39, body 17 a 20).

17. NSS rovněž konstatoval, že neexistuje jeden společensky akceptovaný model manželství s jasně definovaným obsahem. Za účelově uzavřený proto nelze označit každý sňatek cizince s občanem EU, který v očích správního orgánu nedosahuje kvality ideálního modelu manželského vztahu, nebo který manželé uzavřeli mj. i z důvodu řešení pobytové situace cizince. Ambicí směrnice 2004/38/ES a zákona o pobytu cizinců není podrobit zevrubné kritice manželské svazky cizinců s občany EU, ale odhalit a neudělit přechodný pobyt těm cizincům, kteří svazku manželství zneužívají pro pobytové účely (viz rozsudek NSS z 9. 2018, č. j. 10 Azs 68/2018–39, bod 21).

18. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 6. 2018, č. j. 9 Azs 410/2017 – 96) lze „za účelové sňatky označit sňatky uzavřené výlučně za účelem získání práva volného pohybu a pobytu podle směrnice, na které by jinak dotyčná osoba neměla nárok. V obecné rovině lze za indikativní faktory, které svědčí tomu, že žadatel o vízum neuzavřel manželství pouze za účelem obejití právních předpisů upravujících vstup a pobyt cizinců, označit např. to, že manžel, který je státním příslušníkem třetí země, by bez problémů získal právo pobytu sám, nebo již legálně pobýval v členském státě občana EU předtím, pár byl před sňatkem v dlouhodobém vztahu, pár měl společné bydliště/domácnost po dlouhou dobu, pár přijal vážný dlouhodobý právní nebo finanční závazek se společnou odpovědností (hypotéka na bydlení atd.), manželství trvá dlouhou dobu“. (...) Za podstatné faktory, které jsou-li dány, mohou naopak vést k závěru o účelovém manželství lze označit, např. to, že není udržováno manželské soužití; chybí společné přispívání k odpovědnostem vyplývajícím z manželství; manželé se neshodnou při informacích o průběhu seznámení; manželé nehovoří společným jazykem.“ Pro závěr o účelovosti manželství postačuje, že zákon je obcházen a účelově jedná pouze ten z manželů, který uzavírá sňatek s cílem získat vízum k pobytu (srov. shodně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2019, č. j. 7 Azs 389/2018 – 33, bod 18).
19. Z výše uvedeného tak vyplývá, že samotné předložení zákonem stanovených dokladů nemá automaticky za následek vydání kladného rozhodnutí o žádosti. Správní orgán je totiž povinen postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a je povinen dbát o to, aby přijaté řešení bylo v souladu s veřejným zájmem a aby odpovídalo okolnostem daného případu (§ 2 odst. 4, § 3 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, dále též „správní řád“). Ostatně podle § 87e odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců ministerstvo žádost zamítne, jestliže se žadatel dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství.
20. Posouzení účelovosti uzavřeného manželství je tedy skutkovou otázkou. Přitom veřejné právo nahlíží na manželství autonomně a není vázáno vymezením či nevymezením jeho účelu normami práva soukromého. Vyhovuje-li manželství účelu vymezenému normami soukromého práva, neznamená to automaticky, že jej nelze označit za účelové (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 10. 2013, č. j. 1 As 58/2013 - 43).
21. Krajský soud proto přezkoumal žalované rozhodnutí v mezích žalobních bodů a ve světle výše uvedené právní úpravy a ustálené judikatury správních soudů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
22. Správní orgány při svém rozhodování vycházely zejména z provedených pobytových kontrol a z výpovědi žalobce a jeho manželky. Na adrese hlášeného pobytu žalobce byly provedeny celkem 3 pobytové kontroly, a to ve dnech 23. 1. 2022, 25. 1. 2022 a 21. 6. 2022. Dne 23. 1. 2022 na adrese zastižene nebyl, manželka žalobce kontrole sdělila, že žalobce je v X v práci a vrací se pozdě večer. Sousedka však kontrole sdělila, že žalobce v domě vídá. Při následné kontrole dne 25. 1. 2022 již žalobce na adrese zastižene byl, kontrole sdělil, že se na území ČR chce setrvat. Dne 21. 6. 2022 žalobce nebyl opětovně zastižene na adrese bydliště, jelikož na 3 týdny odjel do Ázerbájdžánu, kde má syna. Dne 11. 11. 2022 byl proveden pohovor s žalobcem a manželkou žalobce (viz protokoly č. j. OAM-17446-24/PP-2021, č. j. OAM-17446-23/PP-2021). Ze zjištěných skutečností správní orgány

dospěly k závěru, že manželství žalobce bylo uzavřeno za účelem obcházení zákona o pobytu cizinců s cílem získat povolení k přechodnému pobytu na území. K tomuto závěru došly správní orgány zejména z důvodu, že žalobce do protokolu uvedl, že s manželkou bydlí od roku 2020, zatímco ona vypověděla, že spolu začali bydlet až po svatbě, tedy v srpnu 2021. Žalobce pak věděl, že jeho manželka trpí psychickými problémy a byla na gynekologické operaci, ovšem dále uvedl, že v pracovní neschopnosti byla manželka dva týdny. Manželka však uvedla, že v pracovní neschopnosti byla od září 2021 do září 2022, a to z psychiatrického důvodu, nikoli v souvislosti s gynekologickou operací. Při výpovědi týkající se podrobností o příbuzných žalobce uvedl, že jeho bratr tu dříve pobýval, ale už se vrátil do Ázerbájdžánu, kde nyní pobývá celá jeho rodina, avšak jeho manželka vypověděla, že manželův bratr, se kterým se seznámila osobně, žije v Německu. Žalobce o manželčině sestře uvedl, že ji dlouho neviděl, a že určitě nebydlí se svou matkou. K manželčině matce pak jezdí na návštěvu každý víkend. Jeho manželka naopak vypověděla, že její sestra a synovec bydlí společně s jejich matkou a když tam s manželem jedou, tak se vidí se všemi. O manželčině dceři Šarlotě pak žalobce uvedl, že prodává oblečení. Jeho manželka vypověděla, že Šarlota pracuje jako pečovatelka v domově důchodců. Žalobce uvedl, že nájemné platí manželka ze společných peněz uložených v šuplíku, kdežto manželka uvedla, že platbu za nájem posílá převodem. Co se týká financí, je dále nutné zmínit, že žalobce vypověděl, že manželka nemá žádné dluhy, ale manželka uvedla, že splácí půjčku, protože ji má jako závazek s bývalým manželem. Rozdílné informace poskytli manželé též o nejvyšším dosaženém vzdělání žalobce – on vypověděl, že má základní vzdělání, jeho manželka je přesvědčená o tom, že je vyučen. Neshodli se ani na tom, zda má žalobce tetování – jeho manželka vypověděla, že tetování nemá, on sám uvedl, že má na rameni vytetovanou královskou korunu. Rozpor byl pak též patrný v údajích uváděných ke zrakové vadě žalobce – zatímco on sám tvrdí, že nevidí na dálku a tuto vadu má již od dětství, manželka vypověděla, že má zkažené oči od sváření. Žalobce neví přesně, jak to má jeho manželka s žádostí o invalidní důchod, nedoprovází ji k lékařům a ani neví, jestli užívá nějaké léky, protože on sám jí žádné nekupoval. Neví, kolikrát byla manželka dříve vdaná. Netuší, proč si po sňatku manželka nevzala jeho příjmení. Nepamatuje si jméno manželčiny sestry, přestože dle výpovědi jeho manželky se s ní pravidelně vídá (on sám ostatně potvrdil, že manželčinu matku, u které dle manželčiných slov její sestra žije, navštěvují každý víkend). Neví, kolik let je nejstarší manželčině dceři. Manželku s žádnými svými přáteli neseznámil, sám neví proč, dle své výpovědi prostě nechtěl. Nezná význam manželčina tetování, neptal se jí. Nemá s manželkou žádné, ani krátkodobé plány. Jeho manželka se pak naopak nezajímala o to, jaká je pobytová situace žalobce, neznala adresu jeho pobytu v X. Neví přesně, na základě jaké smlouvy manžel pracuje, pouze se domnívá, že se jedná zřejmě o pracovní smlouvu. Neví, kde manžel v Praze přespává, ani čím se dopravuje do zaměstnání. Neví, jestli platí její manžel výživné na svého syna, ani to, zda má výši výživného stanovenou soudem. Žalovaná k uvedeným rozporům uvádí, že se jedná o natolik důležité skutečnosti, na kterých by se manželé shodnout měli. Na tomto místě si nelze nevšimnout, že jak žalobce, tak jeho manželka, nepředložili žádné fotografie ze společného života anebo ze svatby, nebyli spolu nikdy na výletě nebo dovolené. Intenzita, s jakou tráví manželé společný čas, je velmi nízká. Povšimnutí hodný je též nestandardní věkový rozdíl mezi manželi – žalobce je o 16 let mladší než jeho manželka.

23. Správní orgány na základě těchto skutečností uzavřely, že žalobcem uzavřené manželství je účelovým manželstvím ve smyslu § 87e odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Všechny

výše uvedené nesrovnalosti skutečně ze spisového materiálu vyplývají, nicméně dle hodnocení krajského soudu na základě výše uvedeného nelze bez dalšího jednoznačně uzavřít, že se jedná o účelové manželství. Správní orgány správně při svém rozhodování vystihly nesrovnalosti a rozpory ve výpovědích žalobce a jeho manželky (viz výše), nicméně zjištěné skutečnosti je nutno posuzovat společně i s dalšími z výpovědí zjištěnými skutečnostmi. Vedle výše uvedených nesrovnalostí manželé shodně uvedli, že spolu žijí na adrese X, seznámili se spolu v X v kebabu, kde žalobce pracoval, vztah spolu měli nejméně rok před svatbou, kdy za sebou střídavě dojížděli, až následně manželka požádala žalobce o ruku. Od začátku vztahu spolu mluvili česky. Manželka věděla o způsobu bydlení žalobce v X, a to jak o ubytování v hotelu, tak o ubytování domě. Oba manželé věděli o minulých manželstvích druhého, manželka zná rodinné příslušníky žalobce, popsala způsob komunikace s nimi i uvedla důvod, proč se s nimi až na jednoho z bratrů nesetkala osobně. Manželé dále shodně uvedli, že žalobce má dobrý vztah s jejím synem, zná její prostřední dceru a její děti, společně navštěvují její matku. Manželé také shodně popsali, jak spolu tráví čas, uvedli, že nevaří a chodí na jídlo často ven, chodí se psem na procházky do lesa, a když jsou doma, hraje žalobce hodně videohry a manželka šije. Manželé se shodli na výdajích za domácnost na jejím chodu, nákupu či odpadcích. Žalobce ví o gynekologických i psychických problémech manželky, o jejím strachu z létání, manželka zase ví o oční vadě žalobce. Manželka také uvedla pracovní náplň žalobce v Praze a jeho pracovním režimu, přičemž i žalobce věděl o současné práci manželky a jejím zdravotním vzdělání.

24. Lze tedy shrnout, že ze správního spisu vyplývá a nebylo vyvráceno, že manželé mají společný jazyk, kterým se dorozumívají, žalobce se na společné adrese zdržuje, vztah manželé udržovali více než rok před svatbou, kterou navrhla manželka. Manželé vědí o náplni zaměstnání toho druhého, a to i bývalého zaměstnání, včetně vědomosti o bydlení toho druhého již před svatbou. Manželé znají vztahové historie toho druhého, byli seznámeni s rodinami a s rodinnými příslušníky se v rámci možnosti shledávají. Manželé se shodli ve způsobu trávení volného času i na základech fungování vztahu i na jeho vzniku. Manželé vědí o svých zdravotních komplikacích.
25. Výše uvedené informace dle krajského soudu naopak nasvědčují tvrzení žalobce a jeho manželky, že k jistému druhu společného soužití dochází. Kvalita či způsob soužití se může zdát netradiční, informovanost žalobce o chodu domácnosti či okolí manželky nedostatečné, nelze však zapomínat, že každé manželství je jiné a každá osoba v manželství vyhledává jiná naplnění či záruky. Krajský soud si je navíc schopný představit, že na některé otázky, které byly kladeny žalobci, by neodpověděli i někteří manželé po letech soužití. Je pravdou, že nesrovnalosti ve výpovědích, jak je uvedly správní orgány, ze spisu skutečně vyplývají. Nicméně tyto nesrovnalosti jsou většinou až v rámci detailnější odpovědi na určitý aspekt života manželů. Na hlavních aspektech jejich seznámení a společného života se však manželé shodují. Správní orgány navíc některým neznalostem či rozporům ve výpovědích přisuzují větší význam, než je podle krajského soudu nutné. Správní orgány sice například poukazují na skutečnost, že manželka neví, že se bratr žalobce již nenachází v Německu, ale už ve svém hodnocení přešly, že bratr žalobce a manželku navštívil v ČR, když ještě v Německu pobýval. Správní orgány také vytýkají, že žalobce nezná jméno nejstarší dcery své manželky, což ale však může být z toho důvodu, že se ani sama manželka se svou nejstarší dcerou vůbec nestýká ani spolu již roky nekomunikují. Mladší dceru manželky a její děti však žalobce naopak zná a stýká se

společně. Tuto skutečnost správní orgány při rozhodování nehodnotily. Správní orgány však pouze „vypíchly“ skutečnost, že žalobce nezná zaměstnání mladší dcery, což podle správních orgánů znamená účelovost jejich manželství. Žalobci bylo též vytýkáno, že neví, kolikrát byla manželka vdaná, nicméně žalobce uvedl, že ví o jednom bývalém manžel, který měl odjet do Anglie. Podle výpovědi manželky však ta víc bývalých manželů nemá, tudíž žalobce ani o dalších vědět nemohl. Pokud správním orgánům vznikly na základě rozporů ve výpovědích manželů pochybnosti o jejich společném soužití, bylo povinností správních orgánů z důvodu existence výše uvedených skutečností nasvědčujících jejich společné soužití, zjistit skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, jak ukládá § 3 správního řádu. Manželé shodně uvedli, že navštěvují pravidelně matku manželky a že žalobce má dobrý vztah s jejím synem a dokonce plánují i společnou cestu do Ázerbájdžánu. Syn navíc žije v domácnosti, ve které mají žít i manželé. Nicméně tyto osoby nebyly v rámci řízení slyšeny, a to i přes to, že tyto osoby by mohly věrohodně popsat soužití či nesusoužití žalobce a jeho manželky. Vytýká-li např. správní orgán žalobci, že na rozdíl od manželky sdělil jiné datum počátku společného bydlení (neboť každý z partnerů může „společné bydlení“ chápat jinak), tak např. výpověď syna žijící ve společné domácnosti by tento rozpor mohla snadno vysvětlit. Stejně tak je-li žalobci vytýkáno, že pokud pravidelně navštěvují matku manželky, musel by žalobce vědět, kdo s ní sdílí bydlení. Jelikož toto žalobce nevěděl, tak správní orgán uzavřel, že se s matkou nestýkají, což by však mohla potvrdit či vyvrátit výpověď právě matky manželky. Správní orgány se však při rozhodování zaměřily pouze na uvedené nesrovnalosti, a skutečnosti, které nasvědčují společnému soužití, označily za nepodstatné, aniž by se dále snažily skutkový stav zjistit tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, které však krajský soud má. Lze tak uzavřít, že ze skutkového stavu, tak jak jej zjistily správní orgány, nelze bez dalšího a jednoznačně posoudit manželství žalobce jako účelové ve smyslu § 87e odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců.

26. Na základě všeho výše uvedeného tak dospěl krajský soud k závěru, že řízení, které předcházelo vydání žalovaného rozhodnutí, trpí vadami, jelikož správní orgány nezjistily skutkový stav tak, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, čímž zatížily řízení předcházející vydání žalovaného rozhodnutí vadou, pro kterou bylo na místě žalované rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení. Krajský soud tak postupoval v souladu s § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a žalované rozhodnutí zrušil bez jednání proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, v nich nemá oporu. V dalším řízení tak bude na žalovaném, aby byly zjištěny všechny relevantní skutečnosti a byly odstraněny nesrovnalosti ve zjištěném skutkovém stavu tak, aby o skutkovém stavu nebyly důvodné pochybnosti.
27. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., když procesně úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení proti neúspěšnému žalovanému.
28. Žalobci tak krajský soud přiznal náklady právního zastoupení. Při stanovení výše náhrady právního zastoupení postupoval krajský soud dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „vyhl. č. 177/1996 Sb.“), a přiznal úspěšnému žalobci proti žalovanému tyto náklady:
 - odměna advokáta za 2 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba /§11 odst. 1 písm. a), d) vyhl. č. 177/1996 Sb./) dle § 7 bodu 5. ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) vyhl. č. 177/1996 Sb. ve výši 6 200,- Kč (2 x 3 100 Kč);

- paušální náhrada hotových výdajů advokáta za 2 úkony právní služby po 300 Kč ve výši 600 Kč (převzetí a příprava zastoupení, žaloba /§ 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb./).

29. Celkové náklady řízení, které je žalovaný povinen uhradit žalobci, tak činí 6 800 Kč. Platební místo bylo určeno v souladu s ust. § 149 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s ust. § 64 s.ř.s. Lhůta ke splnění uložené povinnosti byla určena v souladu s ust. § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s ust. § 64 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 11. října 2023

JUDr. Jan Dvořák v. r.
předseda senátu